

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 10 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 for. a za kmeta 1 for.; razmerno za pol. god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carevino više poštarina. Po jedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Godina VII.

U Trstu 16. Februara 1876.

Broj 4:

Pogled po svetu.

U Trstu 15. veljace 1875.

Carevinsko će se viće za koj dan opet razići. Međ ministarstvom i tako zvanom slobodnjačkom strankom vlada razdor. To je velika nesreća za svu ovu polovicu carstva, gdje bi i vlada i zastupnici morali biti što složniji, da se mogu što uspješnije oprijeti složnoj Ugarskoj. Stranka prava je i ovaj put pokazala, da joj blagostanje Austrije leži u prvom redu na srdu, jer i ona podupire ministarstvo proti prekomernim zahtjevima magjarskim. Dogovori s Ugarskom će se ovo sad u Beću opet započeti. Mi predviđamo, da će Magjari i ovaj put ostati s debljim krajem u rukama.

Andrassyjevo pismo o polakšicah u Carigrad bilo je primito od turske vlade dosta pokorno. To se pismo bivali sa svih strana radi svoje izvrstnosti, ali opet i opet nitko nevjeruje, da će što koristiti ni Kršćanom da im bude laglje, ni Turkom da se podrže još za koje vrieme. Dapače tamo na proljetje valja se svacemu nadati, ako je istina i polovica onoga, što se sva prorokuje, kad jednom sunce ogrije krvlju napojenu bosansku i hercegovačku zemlju. Po sudu mnogih rat se neda vimoći, i to velik, samo se još nezna, tko će ga voditi ni proti komu. A do tle Slaveni uvjek jednu te jednu, da se oni već neće dati živi upriči u turski jaram. I u ovo petnaest danah, ako nisu baš napredovali mnogo, nisu vi nazadovali. Petko Pavlović, sadašnji hercegovački vojvoda, uziva najbolje povjerenje svojih junačkih četah. U Srbiji će se opet ministarstvo promieniti, jer narod hoće rat pa rat, zato da se Srbija u veliko oruža. Ono nije istina, da je Milan htio, da pobegne iz Biograda. Na Cetinju kod kneza Nikole da je bio nekak turški poslanik, pa nudio Crnoj Gori i ovo i ono, ako Turškoj pomogne umiriti Hercegovinu. Ali je knez dakako odbio sa odurnošću od sebe te griešne ponude i bezsramne napasti.

Turci da su u Carigradu tako uzkipili, da ocito prije Kršćanom, da će sve poklati. Dapače da se i odkrilo, da su pod neke kršćanske kuće kradomice prah nanašali, da je u zrak dignu. Još bi mogli doživiti strašnu tursku bunu u samom Carigradi i proti svojoj vlasti i proti Kršćanom. I na samoj su našoj granici tako pobjesnili, da toliko da nisu udarili na grad Kostajnicu, u hrvatskoj Granici. A na jednom su mjestu i prešli na našu stran, te zapalili i porobili selo Dobretin. To se dakle pomalo sprema ono, što smo rekli i što će najposlje biti, rame rat.

Starošinski izbori u Francuskoj bježu obavljeni u prilog republikancem, samo što su ti republikanci razdiđeni na umjerene i prepapete. Umjerenih je više. Napoleonovi propali. Bismarck ne prestano tvrdi, da se nemari dogovaratati s Papom radi mira crkve i države, al opet nekoji vele, da je njemački kardinal Hohenlohe odputovao u Rim poslan od Bismarka baš u to ime. Kardinal i poznanjski nadbiskup, grof Ledeborski, jest dokončao svoje tamovanje, pak se sad i on nalazi u Rimu. Iz ostalog sveta ništa nova, nego još to, da se u Filadelfiji u Americi čine velike priprave za svjetsku izložbu, što se ima tamo otvoriti nastankom dojdućega mjeseca svibnja.

Iz bečkoga carevinskoga vieća.

Kao što je čitateljem „Naše Sloge“ već pozuato, naš zastupnik na carevinskom vijeću u Beču, g. Dr. Vitezić, na 23. aprila 1874 bio je upravio na g. Ministra trgovine slijedeći upit: „1. Je li poznato preuzvišenosti Vašoj, da nisu još uvedene pod 12. i 13. poštarskim br. izkaza ugovorene vožnje za parobrodarstvenim poduzetnim družtvom austro-ugarskoga Lloyda između Rieke, Krka i Zadra i natrag, i između Rieke i Velikoga-Lošinja i natrag? 2. Smatra li se stvarati prenizvišenost Vaša, da se napome-

„2. Smjera li se starati preuzvrsenost vlasti, nute vožnje uvedu čim prije, i to još tekuće godine?“ Na taj je npić odgovorio u ime vlade g. Ministar Chlomecky dne 1. Februara ove godine ovako: „Istina je, da je uvedjenju

Lloydovih vožnjah između Krk-Zadra i između Rieke i Velikoga Lošinja zaostalo uz znanje i dovoljenje vlade, i to zato, što je vlada, na temelju pogodbe, što ju je utanačila sa parobrodarstvenim družtvom austro-ugarskoga Lloyda dne 18. Novembra 1871. preinačenje pogodbenih vožnjah na želju primorskog stanovništva, obzirom na sveobču korist, na taj način učinila, da se pridruži vožnja između Rieke, Lošinja i Zadra sve do Kotora, gdje one dvije vožnje, spomenute od upitnika, nisu bile uvedene, jer su samo lokalnoga interesa. Ali tom naredbom nije imalo parobrodarstveno poduzetje austro-ugarskoga Lloyda nikakva posebnoga dobitka, kao misle gospoda interpelanti, pošto ovo družtvo prevali 7,000 pomorskih miljih više, nego je ono obvezano učiniti uz pogodjenu nagradu od 1,700,000 f. U ostalom imam spomenuti, da ēu prviom prigodom obzir imati, da zadovoljim i željam Krke i Lošinske občine tim, da Lloydovi parobrodi taknu spomenuta mjesta.“

Dopisi.

Iz Žminjščine.

Molim vas, Gosp. uredniče, izvolite uvrstiti u vaš cijenjeni i mnogo zaslužni list „Našu Slogu“, na obznanu slijedeće izvješće iz Župnije, koje će, kako se nadam, ugoditi svakomu rodoljubu, a šarenjaku turnuti u zapečak, gdje će pokunjen morat priznati, da se hrvatski narod u Istri ne piše u prodance i izdajnike, nego da premda zapušten čuti u svojem srdu potrebu prosvete u narodnom duhu, pa da mu nije, kao možebit gospoda u Poreču misle, kuenuo sat smrti. Sviestan svoje narodnosti, ljubavlju, sloganom i snagom, zakonitim će putem doći do svojih pravala i zauneti mjesto, koje ga ide u javnih poslovih, a šarenjaku će odzvoniti, i neće se moći više s njim titrati po svojoj volji. Ovdašnji odvažni knjeti, nemogavši više pregarati težkih udarača na njihovo vremeno i duševno blagostanje, a znajući, da nisu niema živina nego razumna stvorenja božja, sposobna za izobrazbu i prosvjetu, počnu se gibati, micati i kretati, i nastanu željeti i zahtievati, da im se detca odgajaju i prosvjetljaju u materinskom jeziku. Uvaživši ovo kretanje i ovu želju i uvidivši, kako je svim omilila „Naša Sloga“, koja se čita rado u svakom selu, i kako su mnogi predbrojeni na draživo sv. Jeronima u Zagrebu, kojeg se knjige ovdje mnogo čitaju zaključi ovo sadašnje občinsko zastupstvo u svojoj sjednici dana 29. Oktobra 1874., da se njihova hrvatska djetcu imadu unapred podučavati u školi ne u talijanskom, nego u svojem materinskom jeziku, i taj se zaključak imadjaše podastreti c. k. kotarskomu školskomu vieću u Pazinu na obznanu. Proti ovomu naravnomu, razboritnomu i zakonitomu zaključku digne se strašan otpor od strane nekojih izrodicah, ali taj bude na prosvjed (protest) občinskih zastupnika podnešen dne 21. Novembra o. g., razpršen od c. k. zemaljskoga vieća u Trstu odlukom dana 3. Julija 1875. broj 360, koja naredjuje, da se unapredak u pučkoj žminjskoj školi djetcu hrvatska imadu kroz 3 sata na tjedan hrvatski podučavati. Baš nešto, a ne ništ! Neznam što sudi o toj naredbi onaj pazinski gospodin, koji bijaše svojim dopisom dana 24. Sept. 1874. br. 339 objavio „Gli scritti in slavo non verrebbero dal consiglio medesimo presi nel benché minimo riflesso“, to jest, „c. k. školsko vieće u Pazinu neće na slavenska pisma nikakvog obzira imati“, jer bi tako zaključeno u c. k. školskom vieću u Pazinu na 7. Septembra 1874. Ovaj pristrani zaključak ubode do živa visoko c. k. zemaljsko vieće u Trstu, te ga je svojom odlukom od dne 5. Novembra 1874. broj 1286 zavrglo naredivši mu da ga opozove, što i učini svojim odpisom dana 10. Aprila 1875. broj 123. Na taj dakle način spomenuti dopis od dana 24. Septembra 1874. broj 339 doživi svoj podpuni siasko!

Naredba pak uvedenja jezika u ovađašnju pučku školu bijaše prošaše godine mrtvo slovo, ali evo hvala i čast visokomu c. k. namjestništvu u Trstu, počeo je ove godine g. učitelj našu djetetu podučavati hrvatski, i to takvim uspjehom, da je škola puna punctata školanaša, koji ju revno i marljivo polaze, željni izobraziti se u svojem materinskom hrvatskom jeziku, dočim prošlih godinaš.

dosadjivajućim učiti se i mučiti nepoznatim jezikom, bijaše prazno. Čast budi i g. učitelju, koji imajući obzir na živu potrebu i zah-tjevanje ovih kmetata, mudro nastoji, da njihovo želji zadovoljiti; njegov će trud biti sjegurno okrunjen obilnim plodom, pa će tim zasluziti ugled i poštovanje svakoga rodoljuba. Čast budi i roditeljem, koji mrljivim pošiljanjem djeteta u učionu, staraju se za njihovo izobraženje i prosvetljenje. Čast budi i zastupnikom, koji uzprkos ružnib i gadnih porugah napreduju boriti se za pravu prosvjetu i odgojenje ove mladeži u narodnom duhu. O kad bi se i drugi komuni u ovi ugledali! Neću da vam zamolio ni ovo što slijedi. U vjeću dana 28. Oktobra 1875. ovdašnje občinsko zastupstvo izabralo je gosp. Mateja Perića i Mateja Peteha, poštene narodnjake, članima ovdašnjega novoga školskoga vijeća. Usljed neke naredbe c. k. kotarskoga školskoga vijeća u Pazinu bi javljeno, da na 17. p. siečnja ovo školsko vijeće ima vijećati, a u vjeću da imadu stari a ne novo izabrani članovi učestvovati, čim novo školsko vijeće nije još u život stupilo. Čuvši to občinski zastupnici, odmah upravili svoj pismeni prosvjed na gosp. podestata, proti ovomu postupanju, i mu javile, da će oni svaki zaključak školskoga vijeća, tičući se obćine odbaciti, kad na vjeće nebi bili pozvani novoizabrani članovi. Nu dne 9. tek. mj. dospie ovamo c. k. komisar s Pazina, u čije ruke novo izabranu školsku vijeće predavaće obećanje vjernosti i pravičnosti i tim stupi u svoj novi život.

Iz Pazinčice.

Pripoveda se o nekakvoj velikoj ptici, noj (struc) zvanoj, što živi u istočnih stranah, da zatuče, kad ju lovi gone, glavu u piesak, da se tobože od njih sakrije, jer da misli, kad ona nikoga, da i nje nitko nevidi. Toj ptici kao da spodbijaju i naša gospoda, naime u svojem držanju i postupanju naprama nam. Kad se nas tiče, i oni zatoku nekamo glavu, pa tako rade i govore, kao da nas i neima u Istri.

Tako sam ono čitao prošlih danah u „Osservatore Triestino“, da je naša Junta pisala trščanskoj glede koparskoga Učiteljišta, pa se tu predlagalo i ovo i ono, a o Hrvatih, o hrvatskom jeziku i o hrvatskih učiteljih u Istri ni spomena. Misle li ta gospoda, da nas već u Istri baš neima, jer su oni blagoizvolili zažmati, da nas nevide? Il misle, da će nepravda, koja nam se čini, dovjeka trajati, pak da se hrvatski jezik neće već nikad vratiti u one istranske pučke škole, iz kojih ga je njihova stranka protjerala, potlačivši svaki zakon naravski i pedagogijski? Mi o tom drugačije sudimo pa kako smo Hrvati, tako zadajemo tvrda rieč našoj gospodi, da se ta stvar mora i hoće promjeniti, makar u skrajnoj nevolji moralni i mi potegnuti za onom našom braćom na Krasu, koja se još siećaju, da su nekada bili sdrživeni s Ljubljonom. Neka znaju naša gospoda, da su vjera i narodnost dvije svetinje, radi kojih će čovjek pretrgati i pregoriti svaki drugi i najčvršći vez, da jih spasi kad su u opasnosti. Čovjek nije rođen, da komu robuje, nego da bude slobodan, to jest, jednak medju jednakimi, pa gdje toga neima, tu neima ni razloga, da se muči za tudji napredak i za tudju čast i slavu.

Citao sam nadalje u njemačkih i talijanskih novinah, domaćih i stranjskih, da se dol prieko mora opet napinje neka stranka, da u nekojem slučaju okrnji austrijsku carevinu, te pridruži mladoj talijanskoj kraljevinici sve one pokrajine, gdje se govoriti i talijanski jezik, akoprem su Talijani uz Nieme u Austriji baš gospodajući narod, pak se nemaju na šta tužiti. Ta prekomorska gospoda najbrže neznaju, na kakva bi vraka najgrajsala od Gorice na Soči pa do Budve u Dalmaciju, kad bi htjela ozbiljno izvesti taj svoj plan. Onda stopram bi doznao, kakav još i kolik narod osim Talijanah živi i hoće da poživi u svem ovom dugom Primorju, gdje je dosta mjesta za Talijane i Slavene, dokle u miru božjem jedan drugomu štuju pravice i poštiju narodnost. I baš to je ono, što mi iz svega srca želimo radi sreće i blagostanja i nas Slave-nah i naših supokrajinaca, Talijanah, koji nas mogu dakako donekle prežmiriti, ali sa zemlje odpuhnuti nikako.

Imenik družtvenika

BRATOVŠCINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Prečastni gospodin opat, arhidjakon, kanonik i predsjednik družtva sv. Jeronima, Tomo Gajdek, sakupio je prigodom glavne skupštine družtva sv. Jeronima držane dne 27. siječnja t. g. za „Bratovštinu Hrvatskih ljudi u Istri“ od dole naznačenih skupšćinara slediće iznose i to: Belas Pavao, župnik 2 for., Pliverić Ivan, prebendar 1 for., Dr. Kržan Antun, profesor bogoslovja 1 for. Dr. Ivecović Franjo, profesor bogoslovja 2 for. Dr. Koharić Ivan profesor bogoslovja 1 for., Herceg Karlo, podarhidičakon i župnik 2 for. Bučar Petar, župnik 2 for., Bošnjak Ivan, podarhidičakon i Dr. Rieger Josip, profesor 5 for., Trnski Ivan, c. k.

pukovnik 2 for., Stražimir Ivan, župnik 2 for., Cerovski Ivan, kapelan 1 for., Cerovski Jakob, župnik 2 for., Hankovec Stjepan, zač. kanonik i župnik 1 for., Dr. Štadler Josip, profesor 1 for., Jalšovec, župnik 1 for., Dr. Posilović Gjuro, profesor 2 for., Rašić Dane, savjetnik 1 for., Belas Mirko, župnik 2 for., Stipić Mate ekonom 1 for., Novaković Josip, kateket 1 for., Torbar Josip, ravnatelj realke 1 for., Robetić Cvjetko, kateket 1 for., Grdić Ambroz, kateket 1 for., svi u Zagrebu. — Orlandini Vinko, doh. pomoć. u Poreču 2 for. u kap. — Nacinović Stjepan u Pazinu nvč. 50. — Lupetina Anton, župnik u Draguēu for. 3 u kap. — Linardić Frane, župe uprav. u Sv. Fusti f. 1. — Boban Josip, Profesor u Pazinu for. 2 u kap. — Antun Jelušić u Kastvu u god. prinos 1 for., Franjo Steidle gr. bilježnik u Sisku 1 for. za 1875, 1f or. za 1876 Skender Bobek u Sisku u god. prinos for. 1 — Juraj Bauer prof. u god. prinos for. 1, Ljudevit Slamnik, ravnatelj u god. prinos for. 5, Antun Jagatić, kapelan for. 1, Barčić odvjetnik u god. prinos for. 6, Dr. Ružić for. 1, Dr. Derenčin u god. prinos for. 5, M. Brusić fin. tajnik u god. prinos for. 1, Jure Kost u god. prinos for. 1, Dr. Pilepić, odvjetnik u kap. for. 5, svi na Ricci. — Andrija Sterk, župnik u god. prinos for. 5, Miho Laginja, kapelan u god. for. 1, Viktor Letis, kapetan u god. prinos for. 1, Calochira Franjo u god. prinos for. 1, Mate Skočanić, kapetan u kap. for. 5, svi u Lovranu. — Ladavac Jakov, kapelan u Brseču u god. prinos for. 1. — Ivan pl. Bravničer c. k. nadšumar u Klani u god. prinos for. 1. — Franjo Kosec, župnik u Truskah u god. prinos for. 1. — Jakov Lužnik, učitelj u god. prinos for. 1, Henrik Marčelja u god. prinos nvč. 30, Martin Simčić u god. prinos nvč. 30, svi u Klani. — Umelčka Beseda u god. prinos for. 10, Konstantin Tireček u godišnji prinos for. 1, u Pragi. — Josip Ladavac, kmet u god. prinos nvč. 50, Ivan Trost, kmet u god. prinos nvč. 60, Ivan Kaseti, postolar u god. 30, svi u st. Pazinu. — Ivan Ukota, krojač u Pazinu u god. prinos nvč. 30.

Koliko treba hrane jednom govedčetu dnevno?

Sastavio Nikola Vešić, gospodarski činovnik.

Mnogi i pretnogli pokusi dokazaše, da se može govedčetu odmjeriti potrebita hrana dnevno, i to polag njegove žive, to jest tjelesne težine, naime:

Ako želiš, do ti govedče samo živari, a netražiš od njega nikakva dobitka niti na mesu, niti na mliku itd., onda je dosta, ako se uzme jedna šestdesetina ($\frac{1}{6}$) njegove tjelesne težine.

Uzimimo n. p. kravu, koja je 700 ū težka, treba dakle na dan 70 : $\frac{1}{6} = 11\frac{1}{3}$ ū, dakle recimo 12 funta dobra siena ili ma koje ine (druge) krme, kojom se može sienska vrijednost zamjeniti.¹⁾ (Ja se ovdje držim stare mjere, jer metrička mjera nije još svakomu poznata.) Ovakova hrana prizvase umni gospodari *hranom za uzdržanje iliti hranom životnom*.

Zatim ouaj gospodar (poljodjelac), koji želi od svoga govedčeta dobiti nekaku korist budi teglenjem, budi mesom, budi višom količinom mlika itd., tada treba takovom govedčetu $\frac{2}{6}$ ili jednu tridesetinu ($\frac{1}{30}$) životne težine dati u sienu ili u inoj krmi — dakako sa istom vrijednošću.

Po ovom napuštu — kao što rekoh — dobila bi na dan gori navedena krava 70 : 3 = $23\frac{1}{3}$ ū, dakle recimo za lakši račun 24 ū dobrog siena. Ovakova se krava zove: *krma za korist iliti uživna krma*.

Dalje onomu govedčetu, koje želimo utoviti (potisiti), moramo još jednu šestdesetinu iliti dvadesetinu dakle ($\frac{3}{60} = \frac{1}{20}$) životne težine govedčetu ka brani pridodati.

Polag ovoga, što rekoh, dobit će ista krava 70 : 2 = 35 ū u vrijednosti sieni.²⁾

¹⁾ Da se štovani čitatelju „Naša Sloga“ bolje razumies, ovo ti primjera, naime: Uzmi n. p.

siona 4 ū, što je vrijednost u sienu 4 ū
slame 8 " " " "
krampira 8 " " " "

Ovaj ukupni broj dini u vrijednosti siona 12 ū

Oro što gori napomenut vredli samo za one gospodare, koji svoje krave ne hrane samo sienom i slamom, nego krampirom i drugim gomoljaćam. —

Evo pak Vam vredni poljodjelci, koji hraniće svoje krave sa sionom i slamom ovaj primjer, naime:

siona 4 ū, što je vrijednost u sienu 4 ū
slame 16 " " " "

ukupno 12 ū

Opazka: Siono i slamu najbolje je davati kravam ili inom (drugom) govedčetu izsječen, jer se jedno sa drugim dade lakše pomiješati — a tim više, što ovako radeć mnogo krme (hrane) uštedis.

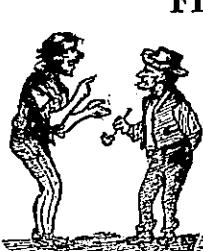
Ovo što rekoh preporučujem što toplije našim vrijednim poljodjelicom — a tim više, što su već sada mnogi naši poljodjelci u sličnoj nevolji poradi krme.

²⁾ Vrijednost sieni: razumiera se dobro livadno siono, a sve što se mijesto sieni podaje, mora se usporediti sa cionskom vrijednošću.

Glasoviti i iskusni gospodari Patzig i Dr. Tschude usporodio razne vrsti krme prema 100 ū dobra sieni tolikoga ima u:

Zbog toga će se ova krma nazvati *gojna krma* (hrana). Valja još i to na um uzeti, da govedče, koje tegli t. j. vozi, traži veću keličinu hrane nego ono, koje stoji ili leži u staji (štali).

Pribić koncem mjeseca siječnja 1876.

FRANINA I JURINA.

Fr. Jurino, ča je novoga?
Ju. Da sam nekidan videl prve letošnje krabulje ili maškare.
Fr. Kadi?
Ju. Va nekom mestancu srednje Istre.
Fr. Koliko jih je bilo?
Ju. Jedna jedina, al valja za deset drugih.
Fr. Zač?

Ju. Ač to ti je bil licem jedan naš glavarski namestoik.

Fr. Kako je bil spravljen?

Ju. Na talijansku.

Fr. To je valjda storil, da se naruga Šarenjakom?

Ju. Aj da nî, nego baš da im ugodi, jer promisli, dosad da je pisal svoje slavensko ime po našu, a kad je postal glavarskim namestoikom, da ga je počel pisat po talijansku.

Fr. Aha, — takovih krabuljaši je puna Istra!

Ju. Zato jih valja iztrebit.

Fr. Kako?

Ju. Zatulit jim u vreme izbora na uho onu talijansku: *Ti conosco maschera! — poznam te krabuljo!*

Neukû Nauka.

Kako ćemo se osvjedočiti je li vino umjetno napravljeno.

Današnji dan mnogo se s vinom trguje, jer ga željeznice i parobrodi razvražaju, pa ima trgovaca, koji umjetna vina pripravljaju. Vredno je znati, kako se možemo osvjedočiti o kakvoći vina. Ulij u staklenku s tankim grlom vina i to da bude puna. Otvor začepi palecem i sada metni staklenku u sredinu po prilici vodom napuštenog lagva (barilca). Posti sada otvorenu staklenku u nutri jedno 10 minuta. Ako je vino umjetno pripravljeno, voda će izvući svaku smies: cukar, château, lasitte ili chambertin a ostatak se pretvoriti u ocat. Za 10 minuta pazljivo začepi opet staklenku, izvadi ju iz vode i pokušaj vino. Jezik će ti odmah kazati istinu, makar ne bio poznavalec vina.

Da dobiješ dobre muzare

muzi mlade krave, kad se prvi put otele, dotle, dok koliko mlieka nabrizgaju; jer se je zamietilo, da krave posle drugoga teljenja tako dugo doje, kao i posle prvoga. Ako n. p. mladu kravu, koja je posle prvoga teljenja zabredjala, već u petom mjesecu prestanet muzti, to će ona kod svake buduće brednosti samo 4 mjeseca dojiti i onda će zasusti. Muzi dakle prvo telku barem $8\frac{1}{2}$ mjeseca, makar i davala vrlo malo mlieka, pa će onda za drugim teletom isto tako dugo dojiti, nego ne propusti ju tada dobro hraniti.

Jaja gusjeniča treba po zimi uništiti.

Znamo, da mraz jajam ne naškodi a kako sada trajna zima nastala, moglo bi i trajno liepo vrieme u prolećn potrajati i tako bi se sila božja ove gamadi izleglo. Zato gospodari na posao, ogledavajte grančice i pakotine, uništite prstene i gujezda gusjenicah.

Zubono slame	200 "
ječmeno slamo	200 "
repčeno slamo	200 "
pšenične "	350 "
ražone "	267 "
graškovo i graščeno slamo	167 "
lanenih pljevali	127 "
pšonico i zobeno pljivo	160 "
Otare fine	80-90 "
" prosle	108 "
Krumpira	200 "
Rope žute (burak)	326 "
" obično biclo	450 "
Kukuruza kao zelenka krma	300 "
Djeteline velike orljene, kao zelenka krma	350 "
Djeteline velike orljene posušeno	90 "
" luzorna zelenka	350 "
" košeno i eviotu	90 "
" posušeno	600 "

Zelja Evo ovđe narednih nekoliko primjera, kojima dajem svakom nadrednom godoporu (poljodjelu) priliku, uvjeriti se u kakvoći različitih hrani, visti ksmo prema hrani, vrednosti od 100 % dobrog siena.

Što je čovjeku činiti, ako se je nahladio.

Većina najtežih i najopasnijih bolesti nastaje s nahlade. Uz najveću pažnju ne može se mnogo puta čovjek ukloniti nahladi, s koje mora u postelju, a iz nje bez pomoći u lies i u grob. Zato dobro je biti na oprezu, a osobito paziti na prvi početak nahlade, jer se tada bolest mnogo laglje i brže sylada nego li kasnije. Da si se opasno nahladio poznati, što ti čami (srhi) prolaze po čitavom tielu, sva su ti uuda (kotrije) umorena kao da si pješko donio dva centa toreta s 5 miljama daljine, a neće ti se ni tvoga najmiličega jela. Čim to sve osjetiš, legni u postelju pa se pokrij, no daj si odmah svariti čaja (čaj) od jezičca uzmi bazgova eveta, kojega dobiješ u ljekarni, ako ga doma neimaš, pa si izvari od njega za pol litra čaja i popij ga onaku pokrit. K nogama postavi si razvrćenu ciglu, (opuku), koju umotaj u dobrom očtu pakvašenu plahtru a u to se upri i gledaj da ovako uprt spavaš. Čaj od jezičca je mnogo bolji od bazgovog, jer ne užeže toliko, pa bi ga zato ljeti morala svaka kuća dati dovoljno nabrat i posušiti. Ovo je savjet staroga izkusnoga muža.

Korun (krumpir) možemo po oštroti zimi odpraviti a da se ne smrzne.

Vreće, u kojih kanimo krumpir poslati, umećimo najprije u vodu, a kad su napunjene, opet ih s vana polijemo. Zima nemože krumpiru nahuditi, jer vreće se smrznut a led nepropušta toplini krumpira. Isto možemo obložiti vreće sniegom i polijati ih vodom.

Za meso, koje već počeme dahnuti ilići vonjati, raztopi se pol kavsko žličice salicilne kiseline i tri četvrti litra vode (a to je nešto više od pol vrča); meso metne se u tu vodu i ostavi u njoj jedan dobar sat. Poslije se izpere i kuhaj.

Jaja, da se više mjeseci zdrava očuvaju, metnu se takodjer u tri četvrti litra vode, u kojoj se raztopilo pol kavsko žličice salicilne kiseline. U toj vodi stoje jaja dobar četvrt sata; zatim uzmu se van, na zraku se osuši i sprave.

Sirovo maslo, mast i ulje

često put se užgu te postacu žarka ilići žuhka. Posipiju li se pako salicilnom kiselinom, uzčuvati će se za dugo. To valja i za djevenice (kobasice).

Ista voda ostaje više mjeseci pitka, ako se na 12 poličah vode uzme jedan gram salicilne kiseline, te ako se čep i piljka (spina) omotaju krpom, koja se je napila raztopljeni salicilne kiseline.

Lonci za mlijecko i viedrice (golice) u koje se muze krive su često put, da nam se mlijecko skvari. Takova se posuda više puta upravo ne dade do kraja, kako valja, očistiti. Izpira li se pako vodom, u kojoj se raztočilo nešto malo salicilne kiseline, ona će bit podpuno čista i zdrava.

Liek od kamencea.

Javlja se, da je najpreči liek od bolesti nazvane oožina (Sand) i kamenac ili kamen, (Steinkrankheit), medica ili medovac od lipovea, to jest od meda što su ga pčele sagradile od lipova eveta. U tu sruhu se popije na tašte nekoliko čašica ove medice, te će kamenac smrvit i iz tjela iztjerati.

Pucki Prijatelj.

Koje je meso čovjeku najprobavljivije i najtečnije?

Najtečnije	Najprobavljivije
1 meso od konja	1 meso od kokošah
2 " " vola	2 " " teleta
3 " " krave	3 " " vola
4 " " kokošab	4 " " krave
5 " " bika	5 " " ovna i ovacah
6 " " odrasla teleta	6 " " konja
7 " " ovna i ovacah	7 " " bika
8 " " krmice	8 " " krmice
9 " " rive	9 " " rive
10 " " žabe	10 " " žabe.

Različite viesti.

* Nov zakon, koji zapovjeda, da se odsle unapred u promicanju i površenju u c. k. vojsci drži red, bio je potvrđen od Nj. Velič Cesara. Samo radi izvanrednih činib i zaslugah Nj. će Velič. moći učini koju iznimku.

* Liep čin. Pišu nam iz Brseča, da su onomadne nekoji Brsečani i Moščeničani spasili težkom mukom neku ladju, što ju bio on kraj Rieke vjetar prevrnuo i doterao do istrauske obale, pa 60 f. dara, što su za taj svoj čin dobili od pomorske oblasti, da su poklonili gospodara spasene ladje, jer da je siromab, a pri-godom te nesreće da je izgubio i sina, diete od pet godina. Liep je to čin, vriedni i hrabri Brsečani i Moščeničani, i baš vriedi da se zna! Pišu nam nadalje, da je snieg, koje ga je i tamo zimus pala sila božja, pokredio silu ulikab. Hvala Bogu, dodajemo mi, samo ako nije od velike studeni pozebno ono, što je ostalo!

* Ptice pod medjunarodnom zaštitom. Iz negovora, što ga je sklopi Austro-Ugarska država s Italijom na zaštitu pticah, koje su gospodarstvu koristne, priobćujemo sliedeće: Vaditi jaja, trgati gnjezda, loviti mlade ptice i prodavati je bezuvjetno se pri-povjeda. Nadalje se zabranjuje: a) loviti ptice po noći, t. j. jedan sat poslije kako sunce zapalo, sat prije nego li izadje b) loviti svake vrsti ptice, kad je zapao snieg; c) loviti ptice pomoću zruja u žesti ili kakovoj otrovnoj tekućini umočeno; d) loviti ptice na liepak, na očice, na mrieže i poklopce itd. Dozvoljava se pako strielati ptice u vrieme od 1. rujna do 15. veljače od 15. rujna do kouca veljače loviti je i inimi sredstvi. Prodavati se ptice smiju samo u ovo vrieme. Tko hoće ptice loviti znanosti u pomoć, dobije posebnu dozvolu. Ove ustanove neprotazu se na grabežljive ptice, isto se ne tiču ni onih pticah, radi kojih se lov drži. Obe države su si još pridržale pravo ustanoviti način, kojim bi se ptice za lov čuvala, a ipak lov na njih se ne zatare. Konačno budu obe vlade nastojale kako bi i ine države isti ugovor sklopile.

* Strani sud o značaju Crnogoraca. Već su poznate velike simpatije, koje narod talijanski pokazuje našemu narodu i ustanku njegovu u Hercegovini i Bosni, što smo već nekoliko puta naveli. Genovski „Il Popolo“ ima također jedan dopis, u kojem razjašnjava stanje Turke i položaj ustanka. Govori i o Rauf paši i njegovoj pokvarenoj i slaboj vojsci. Kaže: samo malo više i bolje spremi ustašem naročito topovali pa im se uigdje turski grad zadržati, ni turska vojska obrnuti neće. O Crnoj Gori pri povjeda dopisnik sa uhićenjem: „Stigao sam“, kaže između ostaloga, „u zemlju, gdje je svaki vojnik“. Nemoguće je, ma istina. Kad u Crnojgori učini koji čovjek kakvo zločinstvo, ide senatu, koji sastavljuju dvanaest postenjeh gradjanah. Ne dokaze li se, da je pravedan, osudjen je na tamnicu (kazne su još: globa i progonstvo). Danas ima preko dvadeset tamničarab. Njima su vrata otvorena bez vojnikah, bez straže. Tamničari se šetaju pred tamnicom na 25 metarab prostora. Ko ima svojih srestvah sam se hrani, ko ništa nema, država ga hrani. Kad je kakva općinska potreba, tamničari ju izvršuju. Naj-poslije tamničari, osudjeni na 10 i 20 godinah, šilju se izvan granice, da što odnesu ili donesu, pa i same novce. I nikad se nije dogodilo, da tamničar takvom prilikom uteče. Vi jadni državni odvjetnici, vi tužni stražari i ključari, da ste u Crnogoru odredjeni, svismuli bi ste od neugodna posla, čim nebi imali zabave. Kod Crnogoraca zamjenjuje poštenje paragrafe zakonika. Kod Crnogoraca riječ vriedi koliko milijon lisičina i sve tamnici i stražari, Crnogorac je ratoboran, junak u bitkah, čvrst i snažan, da podnese koju mu drago muku. U doba mira gleda svoje kućne poslove. Pijana nećeš ga nikad vidjeti. O knjazu Nikoli istim načinom govori. Hvali preustrojstva, koja je izveo u svih strukah „po duhu slobode i napredka“ pa veli: „istina je što se kaže: da narodi ljubę onoga gospodara, kod kojega najbolje živu, jer Crnagora u petnaest godinah napredovala je u svakoj struci državnoga života“.

* O smrti i sprovodn slavnoga vojvode i mučenika Maksima Baćevića, koji dne 20 pr. mjes. pogibe kod Radovan-Ždriela junaci se boreći proti kletom Turčina, pišu iz Dubrovnika od dne 25 istoga Nar. Listu što slijedi.

Prekojučer u jutro otidioh u Rieku, da vidim tielo slavnog vojvode Maksima Baćevića. Žalostni njegovi vojuici nosjahu ga u Dubrovnik, ali budući ih zatekla noć suproć Batahovini bijahu od slavne udovice Vekarice i nje valjanog sina primljeni ne samo, u svoj dom, nego njim bi i raztvorena kućna crkvica, da zaklone za onu noć ono junacko tielo. I u toj crkvi nadgrob Maksima. Ležaše na mrtvačkom odru, pokriven svojim plaštrom, a na plaštu stase

unakrst sablja i nožnica. Kod glave gorile ma svieće; dva ustaša s puškom čuvahu stražu, a četiri ustaška oficira stoju oko odra. Kapetan Bošković, koji me uvede u crkvicu, odkri lice mrtca. Tko nije Maksima vidio, taj se ne može domisliti kako je divuo izgledao u onoj svetoj tišini. Mars Omerov, nije mogao inače izgledati. Mlađi od 27 godinah, gorostasan, prekrasan, jedar, tu je ležao, al kao da ga kosa smrti ne takne još. Neki božanstveni posmeh ostao mu na licu, te bi rekao sad da šta slakda snjova. Na onaj pogled sreću mi se razigra, suze mi zavrate vid, i zanešen tajnom silom zagrljih ono sveto tielo, poljubih božanstveno ono lice. Oficiri uz to plakabu, najstarijemu ronile su tako neprestance suze niz lice, da ih zaustaviti nije nikako mogao. One časove neću zaboraviti nigda! Čudna li si, domovinska ljubavi!

Maksim vojvoda poginu na šancu turskomu, hrabreći svoju vojsku. Kad njega bijaše Peko Pavlović. Kad ga zrno u prsi pogodi, Maksim vikne: poginuh, Peko! — A Peko njemu: je da si poginuo Maksime? A Maksim posmjehom na ustima prihvati: poginu brate! Živila slobodna Hercegovina! — I pane mrtav u naručje prijatelja Peka. Onaj posmjeħ božanstveni, kojim pozdravi za zadnjim put domovinu, osta i na mrtvom tielu junaka i mučenika Maksima Baćevića.

Prekojučer iz Rieke denesoše ga u crkvu pravoslavnu na Boninovu. Tu množtvo čeljadi dodje da ga vidi. Jučer pak na 10 sati, na stotine vrvljaše puk put Boninova da bude na misi i sprovodu neumrllog vojvode. Sprovod svetčani sledio je do Pločab, odkud, kopnom, tielo bi preneseo put Ercegnovog, da bude ukopano u Banjanima u grobu Baćevića. U varošu Pilab vijahn se preko sprovođa, koprenom crnom okićenom i na pô kopljache podignute trobojnica. Svuda po gradu i po predgradjim bilu priliepljeni osmrtni nadpisi. Kad dospi sv. misa, uputi se sprovod — Za popovima, pred liesom nosio je jedan ustaški vojnik krst, na komu bi upisano ime Maksima, dan smrti, sve okićeno viencom od lovorika. Lies su nosili Baćevićevi vojnici. Na liesu vidjala se kapa pokojnika, sablja i jedan vienac s dugom, širokom, trobojnom vrpcem — Oko liesa koracaše njegovi oficiri. Mnogočesto vanredno naroda svake ruke došlo u sprovod, tako da ima dosta doba da se što slična u Dubrovniku nije vidjelo. Sprovod prodje kroz cijel grad. U varošu Pločab bi mučeničko tielo postavljeno na kola, i od dvanaest vojnikah odpraćena put njegove domovine.

* I Bulgari, naša braća, strašno sada trpe od turskoga nasilja. Pošto su oni na medji sa ustaškom zemljom, zadosti je i najmanja sumnja a i svaka izmišljotina, da se tko porobi, utamniči, prebjije i skonča. Tako se je onomadne čitalo po Novinah, da su Turci radi straha u Bugarskoj ujeli i pozatvorili ih u aziatskoj na sjegurnu smrt odveli sve najodličnije tamošnje ljude. Bože mili, osloboди već jednoč od turskoga jada!

* O glasovitoj junakinji Markus iz Holande, koja se nalazi između ustašab, dozajemo, veli Nar. List, — po ustašu M. O. — slijedeće. Netom je stupila ta divna Amazonka u Dalmaciju, odmah je veliku želu pokazala da nauči hrvatsko-srbski jezik, kojim ogromna većina puka izključivo govori. Na Zubecim, u večer pri vatri u logora, gospodična Markus nebi se s drugim bavila već čitanjem pobožnih knjigah i učenjem našega jezika. Holandkinjka krasna, već se daje razumiti i naški. Čita tako cirilicu i latinicu, da je oprav divota. Kroz godinu danah mletačka junakinja reče vrhom Mići Ljubariću da će moći i pisati „jezikom divnim jugoslavjanskih mučenikah“. — Hrvatske i srbske majke na jugu, otudjene talijanštinom il njemštinom, ugledajte se u junaku Holandkinju!

* Ukočen čovjek. Iz Haynaua u Pruskoj pišu novinam, da je ondje neki mladić od 18 godinah pao u nesvestan san, iz koga se tri mjeseca nije probudio. Cijelo vrieme nije odklopio očijuhati se maknuo. Krv u njem kola skoro kao u zdravu čovjeku, a lice mu je također kao u zdrava čovjeka: Svaki dan daju mu nešto mlijeka i čorbe, i premda male mogu unj utiti, nije omršao. Bolesnik neosjeća ništa osim električkoga draženja, kojim se može učiniti da stisne ili potrese kojim udrom. S početka bilo mu je tielo tvrdo, od nekoliko vremena počelo je mekšati, al je nesvestnost još uvjek ista.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1—15 Februara 1876.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Carski dukati (čekini)	5.38	—	5.39 ^{1/2}	5.38	5.38	—	5.38	5.37	5.37	5.37	5.37	5.37	—	5.37	5.37	—
Napoleoni	9.19	—	9.19	9.19	9.19	—	9.20	9.18 ^{1/2}	9.18	9.18 ^{1/2}	9.18 ^{1/2}	9.18 ^{1/2}	—	9.10	9.19	—
Lire Inglesi	—	—	11.52	11.50	11.50	—	11.51	11.51	11.51	11.51	11.51	11.51	—	11.52	11.52	—
Srebro prid (aggio)	104.25	—	104.35	104.50	104.25	—	104.50	104.35	104.35	104.25	104.25	104.—	—	104.—	104.—	—